

Keuruun kaupungin perusopetuksen ohjaussuunnitelma 2016

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	2
2. TAVOITTEET	2
3. OHJAUKSEN TOTEUTUS KÄYTÄNNÖSSÄ	5
3.1 OHJAUKSEN PERIAATTEET VUOSILUOKILLA 0 - 6	5
3.1.1 <i>Ohjaus esiopetuksessa</i>	<i>5</i>
3.1.2 <i>Ohjaus ennen alkuopetuksen alkua</i>	<i>6</i>
3.1.3 <i>Ohjaus alakoulussa vuosiluokat 1-2 (alkuopetus)</i>	<i>7</i>
3.1.4 <i>Ohjaus alakoulussa vuosiluokilla 3-6</i>	<i>9</i>
3.1.5 <i>Ohjaus ennen 7. luokan opintojen alkua</i>	<i>12</i>
3.2 OHJAUS YLÄKOULUSSA VUOSILUOKILLA 7-9	13
3.3 OHJAUS YLÄKOULUN OPINTOJEN PÄÄTTÖVAIHEESSA	14
3.4 OHJAUS PERUSOPETUKSEN JÄLKEEN	15
4. TYÖNJAKO JA VASTUUT	16
5. MAAHANMUUTTAJIEN OHJAUS	19
6. MONIALAINEN VERKOSTOTYÖSKENTELY	19
7. ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN	19

1. JOHDANTO

”Ohjaus koulussa ja oppilaitoksessa on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa oppilaan ja opiskelijan oppimisen, kasvun ja kehityksen tueksi. Ohjaus on kaikkien koulussa ja oppilaitoksessa sekä erilaisissa oppimisympäristöissä työskentelevien yhteistä työtä. Koulun toimintakulttuuri tukee ohjauksen järjestämistä.

Jokaista oppilasta ja opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus laadukkaaseen ja omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Oppilas ja opiskelija ovat ohjauksessa aktiivisia ja osallistuvia. He arvioivat omaa oppimistaan ja toimintaansa. Ohjauksen avulla autetaan ja tuetaan oppilasta ja opiskelijaa kuulumaan ryhmään sekä toimimaan ryhmän jäsenenä.

Ohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan lasta ja nuorta elämään, koulutukseen ja uranvalintoihin liittyvissä päätöksissä. Ohjauksen tarkoituksena on lisätä oppilaan ja opiskelijan itsetuntemusta niin, että hän tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa. Ohjaus tukee nuorten ammatillisen identiteetin kehittymistä, auttaa ura- ja elämänsuunnittelutaitojen muotoutumisessa sekä antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle. Riittävä ohjaus on perusta sille, että nuoret pystyvät aktiivisesti kehittämään tulevaisuuden kannalta merkittäviä taitoja, suunnittelemaan koulutustaan ja uravalintojaan sekä tekemään itsenäisiä, itsensä kannalta merkityksellisiä valintoja tulevaisuutensa suhteen.

Ohjauksella on keskeinen merkitys hyvinvoinnin lisäämisessä ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Elinikäisen oppimisen ja ohjauksen ensimmäiset askeleet otetaan perusopetuksessa, josta nuori etenee toisen asteen opintojen ja mahdollisten jatko-opintojen kautta kohti täysvaltaista, aktiivista ja vastuullista yhteiskunnan jäsenyyttä.” (Hyvän ohjauksen kriteerit, Opetushallitus, 2014)

Oppilaanohjaus on opetettava aine, jonka toteutuksesta luokanopettajat ja esikoulunopettajat vastaavat alakoulussa läpäisyperiaatteella, mikäli sille ei ole osoitettu tuntijaossa erillisiä oppitunteja. Vuosiluokilla 7-9 siitä vastaa opinto-ohjaaja.

2. TAVOITTEET

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 150, 277, 442.)

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla

oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 150, 277, 442.)

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 150, 277, 442.)

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 150, 277, 442.)

Keuruun esi- ja perusopetuksen tavoitteena on mahdollistaa laadukas ohjaus kaikille oppilaille kaikissa kouluissa ja kaikilla luokka-asteilla. Kunnassa on yksi yhteinen ohjaussuunnitelma, jossa määritellään ohjauksen käytännöt kunnan kouluissa. Koulut tarkentavat tarvittaessa tätä suunnitelmaa lukuvuosittaisen suunnittelunsa yhteydessä. Suunnitelman kautta korostetaan mm. sitä, että oppilaiden ohjaaminen ei ole vain oppilaanohjaajan tehtävä, vaan jokaisella koulun työyhteisön jäsenellä on velvollisuus ohjata oppilaita kykyjensä ja taitojensa mukaisesti. Oikea-aikaisen ja suunnitelmallisen ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaiden siirtymistä jatko-opintoihin, välttää turhia välivuolia ja ennaltaehkäistä syrjäytymistä sekä toisen asteen opintojen keskeyttämistä.

Ohjaussuunnitelman taustalla on huomioitu Oph:n määrittelemät hyvän ohjauksen kriteerit:

Kuvio 1: Teemoja, joiden kautta kuvataan hyvää ohjausta perusopetuksessa. OPH2014, Hyvän ohjauksen kriteerit.

3. OHJAUKSEN TOTEUTUS KÄYTÄNNÖSSÄ

3.1 Ohjauksen periaatteet vuosiluokilla 0 - 6

Oppilaanohjauksen pääasiallinen tehtävä on koko perusopetuksen ajan tukea yhtenäisen koulupolun eheyttä ja jatkuvuutta. Ohjaus kuuluu kaikkien oppilaan kanssa työskentelevien opettajien ja muun henkilökunnan tehtäviin. Oppilaanohjausta toteutetaan esikoulussa ja alakoulussa eri oppiaineiden opetuksen sekä koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaan koulupäivä sisältää runsaasti erilaisia ohjaustilanteita, jotka liittyvät mm. kaverisuhteisiin ja siirtymätilanteisiin, minkä lisäksi oppilasta ohjataan suhtautumaan vastuullisesti koulutyöhön ja tehtäviin. Yhteistyö eri tahojen ja ennen kaikkea kotien kanssa on erittäin tärkeää.

Ohjauksen tehtävänä on tukea oppilasta hänen kehitysvaiheisiinsa liittyvissä asioissa, joilla on merkitystä koulunkäynnin sujumiselle. Ohjauksen tulee tukea oppilaan itsenäistymistä ja tasapainoisen persoonallisuuden kehittymistä sekä auttaa ja ohjata oppilasta käyttämään edellytyksiään ja voimavarjoaan siten, että hän selviää mahdollisimman hyvin opiskelustaan peruskoulussa.

Alakoulussa ohjaus painottuu koululaisuuteen ja ihmisyyteen kasvamiseen sekä oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Oppilas saa myös jo tietoa työelämästä, opiskelumahdollisuuksista sekä eri valintojen merkityksestä.

3.1.1 Ohjaus esiopetuksessa

Koulumaiseen toimintaan perehtyminen

Esiopetuksessa oppiminen pohjautuu kannustavaan kokeilemiseen ja leikin sekä ilon kautta tapahtuvaan vuorovaikutukselliseen toimintaan. Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu yhdistyvät (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 9-10).

Esiopetuksesta alkuopetukseen siirryttäessä oppimisen vaatimukset ja ympäristö muuttuvat. Muutos pitäisi lapsen näkökulmasta katsoen olla pieni, jotta nivelvaihe onnistuisi hyvin. Tämän takia esiopetuksessa on oltava koulumaisia piirteitä, mutta myös alkuopetuksen on oltava esiopetusmaista.

Esi- ja alkuopetuksen yhteisiä piirteitä ovat mm. kuuntelemisen ja keskittymisen taitojen harjoittelu, lyhyehköjen tehtävien tekeminen sekä tauot opetustuokioiden välillä. Esiopetusvuoden aikana työskentelytuokioiden pidentyvä vähitellen, lapsi harjoittelee ja vahvistaa itsenäisiä arjen perustaitoja (mm. pukeminen, riisuminen, syöminen), itsesäätelyn taitoja (pettymysten sietäminen, pinnistely, tunteiden säätely, itsekontrollin hallinta), ohjeiden kuuntelemista ja noudattamista sekä oman toiminnan ohjaamista.

Tuen tarpeiden kartoitus

Tuen tarpeiden kartoituksessa on Keuruun esiopetuksessa käytössään useita tapoja, joita on kuvattu tarkemmin kunnallisessa esiopetussuunnitelmassa. Esiopetuksen alkuvaiheessa lapselle laaditaan yhdessä huoltajien kanssa esiopetuksen oppimissuunnitelma, jossa sovitaan yhteiset tavoitteet ja mahdolliset tukitoimet. Suunnitelma tarkistetaan esiopetusvuoden keväällä. Esiopetuksessa toteutettavien tuen tarpeiden kartoitusten avulla pyritään ennakoimaan alkuopetuksessa tarvittavia tukitoimia sekä ehkäisemään oppimisvaikeuksien syntyä myöhemmissä opinpolun vaiheissa.

Yhteistyö kodin kanssa

Esiopetuksessa huoltajia tavataan huomattavasti useammin kuin koulussa. Tämä johtuu siitä, että huoltajat saattavat useimmiten lapsensa esiopetukseen. Päivittäisten tapaamisten lisäksi huoltajien kanssa pidetään yhteyttä reissuvihkon välityksellä, sähköpostein, puhelimitse tai muulla yhdessä sovitulla tavalla.

3.1.2 Ohjaus ennen alkuopetuksen alkua

Ohjauskeskustelu esiopettajan ja opettajan välillä

Esiopettaja ja opettaja pitävät yhteistyöpalaverin joko loppukeväästä tai alkusyksystä tulevien koululaisten osalta. Pedagogiset asiakirjat siirtyvät Wilma-tietokannan kautta esiopetuksesta koululle. Päiväkodeissa kiertävät erityislastentarhanopettajat ja kouluissa erityisopettajat organisoivat yhteistyötä tuen lasten osalta.

Kouluun tutustuminen

Kouluun tutustumispäivä on yleensä toukokuussa. Samana päivänä tulevat esioppilaat tutustuvat esiopetukseen. Koulut ilmoittavat tuleville koululaisille tutustumispäivän ja vastaavat ko. päivän järjestelyistä ja aikatauluista.

Koulun käytänteisiin perehdyttäminen

Esiopetuksen ja alkuopetuksen välillä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kummitoimintaa. Ryhmäyttäminen päiväkodeissa esiopetuksen suorittaneiden osalta tapahtuu käytännössä vasta syksyllä koulun alkaessa. Koulujen esiopetukseen osallistuvat lapset oppivat koulun käytännöt jo esiopetusvuoden aikana.

Yhteistyö kotien kanssa

Esiopetussuunnitelman tarkastuspalaverissa keväällä esiopettaja antaa tarvittaessa infoa kouluun siirtymiseen liittyvistä asioista. Tuen lasten osalta esiopetusvuoden aikana on useita palavereita huoltajien kanssa, joissa mm. mietitään kouluun lähtöön liittyviä asioita ja tarvittaessa kuullaan huoltajia mm. erityisluokalle siirtymisestä.

Koulun työtavoista, yhteistyöstä, ohjauksesta ja muusta järjestettävästä tuesta kodit saavat tarkempaa tietoa syksyllä vanhempainilloissa ja opettajan kanssa järjestettävissä tapaamisissa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta ja koulun kerhotoiminta

Esioppilaat huoltajineen saavat tietoa aamu- ja iltapäivätoiminnasta koteihin lähetettävässä kouluun ilmoittautumiskirjeessä ja/tai kouluun ilmoittautumispäivänä koululla. Aamu- ja iltapäivätoimintaan hakemisesta informoidaan myös paikallislehdessä/kaupungin internet-sivuilla.

Koulun kerhotoiminnasta tarkempaa tietoa saa kouluilta.

3.1.3 Ohjaus alakoulussa vuosiluokat 1-2 (alkuopetus)

Vuosiluokilla 1–2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 151.)

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 151.)

Oppilas harjoittelee niitä koulunkäynnin ja oppimisen perusvalmiuksia, joita hän tarvitsee läpi elämän. Oppilaan motivaation herättäminen koulunkäyntiin on tärkeää, koska lapsi on innokas aloittaessaan koulutiensä. Hänellä on halua ja valmiuksia oppia uusia asioita. Oppilaanohjausta toteutetaan vuosiluokkien 1-2 aikana pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja.

Koulun käytänteisiin ja koulun oppimisympäristöön perehdyttäminen

- tutustumispäivä keväällä
- kummiluokatoiminta
- ”pehmeä lasku” koulun alkuun
- luokan säännöt, koulun järjestyssääntöihin tutustuminen

Aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen

- positiivinen palaute
- vastuutehtävät
- oppilaskuntatoiminta
- kummitoiminta
- juhlat ja tapahtumat

Oppimaan oppimisen taidot

- *Erilaisiin työtapoihin ja tiedonhankintakeinoihin perehtyminen:*
Pari- ja ryhmätyöt, itsetuntemus, tietotekniikka tukena, monipuoliset työtavat, kirjasto ja tiedon kriittinen tarkastelu.
- *Oppilaan opiskelutaitojen kehittämistavat/-menetelmät:*
Itsearviointi kehitystason mukaan, opiskelun eteneminen pienin askelin kohti itsenäistä itseohjautuvaa opiskelua, olennaisen asian löytäminen, monilukutaito, selittäminen ja tulkinta
- *Oppilaan ohjaaminen suhtautumaan vastuullisesti omaan koulutyötä ja -tehtäviä kohtaan:*
Kotitehtävät, palautteen antaminen tehtävistä, järjestyssäännöt, omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen ja vastuutehtävät.

Opetuksellinen oppilaanohjaus on opiskelun käytännön tukemista: valintojen ja ratkaisujen avustamista, opiskelutaitojen opettamista, suunnitelmien ja aikataulujen laadintaa yhdessä oppilaiden kanssa yms.

Keskeistä 1.-2. luokilla on lukemisen, kirjoittamisen, laskemisen ja oppimaan oppimisen perustaidot. Näitä taitoja vahvistetaan harjoittelemalla, riittävällä tuella, erityisopetuksella, puheopetuksella, oppilaantuntemuksella ja henkilökohtaisilla tavoiteasetteluilla.

Ihmisyys- ja koululaisuuteen ohjaaminen

Harjoitellaan erilaisilla kokoonpanoilla ryhmä- ja vuorovaikutustaitoja, itsetuntemusta, ja itsesäätelyä. Käytetään draamaa, opetellaan ratkaisemaan ristiriitoja, nimeämään ja sanoittamaan tunteita ks. esim. Hyvää mieltä yhdessä, Kiva Koulu- materiaali ja Lions Quest- materiaali.

Oppilashuolto

Keuruun kaupungissa on laadittu *Oppimisen tuen ja oppilashuollon käsikirja* (hyväksytty sivistyslautakunnassa 19.5.2015 § 21), jossa kerrotaan oppilashuollon toteuttamistavat esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa.

Henkilökohtaisen ohjauksen turvaaminen

Pyritään luomaan yhteydenotolle matalan kynnyksen olosuhteet.

Työelämäyhteistyö ja työelämään tutustuminen

Työelämään tutustumisen tavoitteena on lisätä työnteon arvostusta sekä osaltaan valmentaa oppilasta myöhempiin elämä- ja uravalintoihin. Työelämään tutustuminen antaa oppilaalle omakohtaisia mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti oman koulunsa, paikkakuntansa ja alueensa työ- ja elinkeinoelämään. Onnistumisen elämykset ja osallisuuden kokemukset tukevat oppilaan kehitystä.

Työelämään tutustuminen toteutetaan mm. retkien avulla, hyödyntämällä koulun henkilökunnan osaamista, vanhempien ammatit ja vierailut koululla ym. (ks. yrittäjyyskasvatussuunnitelma).

Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Kodin ja koulun välin tiedottaminen varmistetaan esim. seuraavasti: syystiedote, vanhempainillat, tarvittaessa vanhempainvartit, koulun/luokan kotisivut, Wilma, tekstiviestit, s-posti, puhelin, reissuvihko, henkilökohtaiset palaverit ja kotikirjeet.

Tiedottamisen pelisäännöt sovitaan huoltajien kanssa vanhempainilloissa. Huoltajilla on mahdollisuus neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä palaverista opettajan kanssa. Opettajat ovat tavoitettavissa koulupäivän aikana koulun puhelimesta, sähköpostitse tai wilman kautta. Oppilaan oppimisesta ja koulunkäynnistä tiedotetaan huoltajia ja huoltajia kuullaan lasta koskevissa asioissa. Arvioinnit toteutetaan arviointisuunnitelman mukaisesti.

Nivelvaihtely siirryttäessä toiselta vuosiluokalta kolmannelle vuosiluokalle

- ks. opetussuunnitelma s.99 ja nivelvaiheiden vuosikello.

3.1.4 Ohjaus alakoulussa vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 277.)

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 277.)

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 277.)

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 278.)

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 278.)

Vuosiluokkien 3-6 aikana oppilaanohjauksen avulla oppilasta ohjataan yhä itsenäisempään ja vastuullisempaan käyttäytymiseen koulutyössä ja tehtävien tekemisessä. Oppilaan tiedonhankinnan valmiuksia kehitetään, minkä lisäksi ammatteihin ja työelämään tutustumista jatketaan. Ohjauksen tavoitteena on myös oppilaan oma-aloitteisuuden kehittäminen.

Aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen

Koulutyössä käytetään erilaisia ja vaihtelevia työskentely- ja arviointitapoja. Toiminnassa painotetaan yhteistoiminnallista oppimista ja oman oppimisen omistajuutta. Tavoitteena on, että oppilas saisi ja osaisi valita itselleen mieluisan ja toimivan opiskelu- ja työskentelytavan.

Kaikessa oppimisessa painotetaan kriittisen ajattelun omaksumista.

Oppilaita kasvatetaan oman oppimisen osallisuuteen:

- tekemällä näkyväksi oppimisen tavoitteet
- etsimällä yhdessä keinoja niihin pääsemiseksi ja
- tuomalla esille, mitä oppilaan odotetaan tietyn jakson jälkeen osaavan.

Työskentelyssä tavoitellaan oppimisen iloa sekä rohkaisevaa ja kokeilevaa ilmapiiriä. Luokassa annetaan tilaa oppilaiden ideoille ja toiveille. Näin oppilas pääsee tuomaan esiin myös omia mielenkiinnonkohteitaan ja jakamaan niitä muiden kanssa.

Pari- ja ryhmätyöskentelyjen kokoonpanoja voidaan koota vaihtelevin perustein, esim. siten, että ryhmässä työskentelee toisinaan samantasoiset oppijat keskenään. Näin oppilailla on mahdollisuus myös vertaisoppimiseen, jossa ei tehdä eroa eri sukupuolten välillä.

Koe- ja testitilanteet voivat olla myös toiminnallisia ja suullisia perinteisten kokeiden rinnalla. Lisäksi omaa oppimista voi seurata koulutyöskentelystä koottavan portfolion avulla.

Oppimaan oppimisen ja opiskelutaitojen ohjaus

Oppimaan oppimisen ja opiskelun taitoja harjoitellaan luokanopettajan johdolla järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Tavoitteena on, että oppilas löytää omat oppimistyykinsä ja vahvuutensa, jotka helpottavat hänen oppimistaan.

Luetun ymmärtämisen taitoja ja strategioita harjoitellaan:

- kuullun ymmärtämisen harjoituksilla
- sanavaraston laajentamiseen liittyvillä harjoituksilla
- kuvalukemisen harjoituksilla
- erilaisista teksteistä keskustelemalla
- lukustrategioiden harjoittelemisella
- käsite- ja miellekarttojen avulla
- mielikuvaharjoituksilla
- harjoittelemalla oman luetun ymmärtämisen kontrollointia

Oppilashuolto

Keuruun kaupungissa on laadittu *Oppimisen tuen ja oppilashuollon käsikirja* (hyväksytty sivistyslautakunnassa 19.5.2015 § 21), jossa kerrotaan oppilashuollon toteuttamistavat esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa.

Koulukohtaisessa oppilashuollon suunnitelmassa on kuvattu koulukohtaiset toimintatavat.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaan asioita käsitellään pääsääntöisesti yksilökohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Paikalla ovat asian hoitamisen kannalta keskeiset asiantuntijat, oppilas ja huoltajat. Ryhmän kokoontumiseen tarvitaan aina huoltajien lupa. Yleensä huoltajat ovat itsekin palaverissa paikalla. Koulukuraattori ja -psykologi ovat käytettävissä koulun puolelta. Tarvittaessa perheneuvolan asiantuntijaa pyydetään mukaan.

Aina kun huoli herää jollakin työntekijällä, asia otetaan puheeksi toisen toisen työntekijän kanssa. Koulukohtaisessa oppilashuollon suunnitelmassa on kirjattuna koulukohtaiset toimintatavat.

Yhteistyöpalavereissa sovitaan toimintatavoista ja seurannasta sekä palautteesta luokanopettajalle.

Ohjausta tapahtuu sekä asiantuntijaryhmässä että henkilökohtaisissa kontakteissa oppilaan kanssa.

Henkilökohtaisen ohjauksen turvaaminen

3-6-vuosiluokilla henkilökohtaista ohjausta tapahtuu kaiken aikaa luokkatyöskentelyssä opettajien ja muun henkilökunnan ohjattaessa oppilaita.

Koulukuraattorin ja koulupsykologin henkilökohtaiset keskustelut oppilaan kanssa turvataan lakisääteisesti 7 koulutyöpäivän sisällä.

Työelämäyhteistyö ja työelämään tutustuminen

Työelämään tutustumisen tavoitteena on lisätä työnteon arvostusta sekä osaltaan valmentaa oppilasta myöhempiin elämä- ja uravalintoihin. Työelämään tutustuminen antaa oppilaalle omakohtaisia mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti oman koulunsa, paikkakuntansa ja alueensa työ- ja elinkeinoelämään. Onnistumisen elämykset ja osallisuuden kokemukset tukevat oppilaan kehitystä.

3-4 vuosiluokilla käytetään yrityselämään tutustuttavia leikkejä ja pelejä. Vanhemmat vierailevat koululla ja esittelevät ammattiaan sekä sen yhteisöllistä toimintaympäristöä. Oppilaat tekevät esitelmiä vanhempiensa ammanteista käyttäen sähköisiä materiaaleja, kuvia ja dokumentteja. Myös oppilaat voivat tehdä vierailuja vanhempiensa työpaikoille.

Toteutetaan teemapäivä yhteisyökumppaneiden kanssa, esim. metsäpäivä.

5-6 luokilla voidaan toteuttaa taksvärkkipäivä ja teemapäiviä eri toimialojen esittelemiseksi. Yritysvierailuja tehdään lukuvuosittain. Toimintaa voidaan rakentaa esim. yhteiskuntaopin ja oppilaskuntatoiminnan periaatteiden puitteissa.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Koulu järjestää vuosittain vanhempainiltoja, jossa esitellään lukuvuosikohtaisia toiminnan painopisteitä ja järjestämisen periaatteita. Turvallisuuteen liittyvät asiat sekä oppilaskuntatoiminnan ajankohtainen katsaus kuuluvat yhteistoiminnan sisältöön.

Koulun sähköisellä ilmoitustaululla ja/tai Wilma-postilla tai muilla tiedotteilla varmistetaan toimialakohtainen yleisinformaatio mm. toimijoiden yhteistiedot ja työjärjetykset. Luokanopettaja /-valvoja vastaa toiminnan sujuvuudesta.

Oppilaiden siirtymisestä seuraavalle luokka-asteelle on laadittu toimintakartta nivelvaiheiden vuosikellon muodossa, mitä käsitellään vuosittain kodin ja koulun yhteistyössä.

3.1.5 Ohjaus ennen 7. luokan opintojen alkua

Alaluokilta tulevien perehdyttäminen

- Koulukuraattori käy 6-luokissa keskustelemassa yläkouluun siirtymiseen liittyvistä odotuksista oppilaiden kysymysten pohjalta.
- Opinto-ohjaajan käynnit 6.luokissa: valinnaisaineisiin liittyvien tietojen jakaminen.
- Tukioppilaat voivat vierailla 6. luokissa.
- Tutustuminen omaan yläkouluun: koulu ja luokanohjaaja tutuiksi, ryhmäyttämistä ja oman luokan tapaaminen sekä oppituntivierailuja

Vanhempainillat

- Keväällä, 6.luokan loppuvaiheessa
- Vastaanottava taho järjestää
- Aiheena yläkoulun käytänteet
-

Siirtymävaihe yläkouluun

Koulunkäynti muuttuu alakoulusta yläkouluun siirryttäessä usealla tavalla. Nuori saa ainakin osittain uudet luokkakaverit, uuden luokanohjaajan ja useita eri opettajia (aineenopettajat), minkä lisäksi koulutuntien määrä kasvaa. Koulutyö yläluokilla on monin tavoin haasteellisempaa ja nuoren täytyykin olla oma-aloitteisempi ja itsenäisempi sekä kantaa vastuuta enemmän omista velvollisuuksistaan.

Koulutuksellisissa nivelvaiheissa avaintekijöitä siirtymisen onnistumiselle ovat yhteistyö, ajoittaminen, tiedottaminen, oppilasta koskevan tiedon siirto sekä mahdollinen tukioppilastoiminta. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa tulee tukea opinto-ohjaajan ja opettajien yhteistyöllä.

Kodin ja koulun yhteistyö

Siirryttäessä kouluasteelta toiselle ja muissa siirtymävaiheissa kodin ja koulun yhteistyöhön tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lähtökohta yläluokkien kodin ja koulun väliselle yhteistyölle on hyvä luoda ennen 7. luokalle siirtymistä. Huoltajille tiedotetaan muutoksista, aikatauluista, siirtymään liittyvistä käytänteistä ja järjestetään mahdollisuus tutustua uuteen kouluun ja sen

opettajiin/henkilökuntaan. Joidenkin oppilaiden osalta on hyvä järjestää yhteistyötapaamiset kodin ja koulun välillä jo ennen 7. luokan alkamista.

3.2 Ohjaus yläkoulussa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7–9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7–9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvaihtoehtojaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 442.)

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintoihin koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 442.)

Yleisenä tavoitteena ohjauksella on oppilaiden hyvinvoinnin turvaaminen. Tähän liittyy oppilaiden itsetunnon vahvistuminen. Jokaisen oppilaan pitää saada koulussa ja opiskelussaan myönteisiä ja onnistumisen kokemuksia. Omien vahvuuksien löytämien ja niiden vahvistaminen ovat tärkeitä asioita itsetunnolle ja itsetuntemukselle. Yläluokkien aikana oppilaiden itsetuntemuksen kehittymistä tuetaan ja harjoitellaan, mikä auttaa nuorta tekemään itselleen parhaiten sopivia valintoja opintojen ja jatko-opintojen suhteen.

Aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen

- Opettajan tulee liittää opiskeltava asia vallitsevaan todellisuuteen; ”Miksi opiskelemme tätä?”
- Oppilaiden osallistuminen monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemojen suunnitteluun.
- Oppilaita kannustetaan vastuullisuuteen.
- Osallistavat ja monipuoliset työtavat aineiden sisällä.

Oppimaan oppimisen ja opiskelutaitojen ohjaus

- Erilaisten strategioiden ja tehtävätyyppien esittely/opettelu.
- Oppilaiden vahvuuksien löytäminen ja näiden esiin nostaminen.
- Sosiaalisten taitojen vahvistaminen.

Oppilashuolto

Keuruun kaupungissa on laadittu *Oppimisen tuen ja oppilashuollon käsikirja* (hyväksytty sivistyslautakunnassa 19.5.2015 § 21), jossa kerrotaan oppilashuollon toteuttamistavat esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa.

Henkilökohtaisen ohjauksen turvaaminen

- Pyritään luomaan yhteydenotolle matalan kynnyksen olosuhteet.

Opintojen etenemisen seuranta ja opintojen tukeminen

- Eri toimijoiden yhteistyö ensiarvoisen tärkeää.

Ohjaus koulutukseen ja uravalintoihin liittyvien päätösten tukena

- Tuetaan oppilasta löytämään omat vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet.

Työelämäyhteistyö ja työelämään tutustuminen

Työ- ja elinkeinoelämän sekä koulun välisen yhteistyön tavoitteena on, että oppilas hankkii tietoa ammattialoista, ammateista ja työelämästä sekä saa virikkeitä yrittäjyydestä. Omakohtaiset kokemukset ja työelämäntuntemus auttavat oppilaita tekemään tulevaan koulutukseen ja ammattiin liittyviä päätöksiä muutoinkin kuin vain mielikuvien perusteella.

Työelämään tutustumisjaksojen (ns.tet-jaksot) tavoitteena on parantaa oppilaan työelämän tuntemusta ja arvostusta. Tet-jaksoilla nuoret saavat käytännössä nähdä, kuulla ja kokea millaista on työskennellä erilaisissa ammateissa ja erilaisissa työympäristöissä. Työelämään tutustumisjaksojen aikana oppilas soveltaa koulussa oppimiaan taitoja ja kokeilee selviytymistään uudessa yhteisössä ja ympäristössä. Omakohtaiset työelämän kokemukset edistävät oppilaan itsetuntemusta ja sosiaalisia taitoja, syventävät työelämäntietoutta sekä tukevat oppilaan jatko-opintoihin hakeutumista ja niihin liittyviä valintoja.

- Opettajien vierailut tet-paikoissa mahdollisuuksien mukaan.
- Keskustelut oppilaan kanssa, ovatko tet-paikat linjassa jatko-opintojen kanssa?

Kodin ja koulun välinen yhteistyö

- Kodin ja koulun välinen yhteistyö rakentuu monipuolisella vuorovaikutuksella erilaisten tiedotteiden ja vanhempainiltojen kautta.

Koulun ulkopuolinen ohjausyhteistyö

- Erilaiset ryhmäytymistoimintamuodot ja teematapahtumat yhteisyyssä eri toimijoiden kanssa.
- Iso N-verkosto kokoontuu neljä kertaa lukuvuodessa.

3.3 Ohjaus yläkoulun opintojen päättövaiheessa

Perusopetuksen päättövaiheessa ohjauksessa korostuu oppilaiden jatko-opintovalintojen ohjaaminen ja niissä tukeminen. Ohjaus ja tuki koulutyössä auttavat oppilaita koulumenestyksessä, jatko-opintoihin pääsemisessä ja opinnoissa selviytymisessä ja niissä etenemisessä.

Yhteishakuinformaatio ja -käytänteet

- Aiheista pidetään vanhempainiltoja.
- Peruskoulun päättötodistuksen liitteenä annetaan oppilaalle monipuolinen tiedote, sekä kaupungin www-sivuilla on tietoa, miten nuori toimii perusopetuksen jälkeen.

Tutustumisvierailut ja vierailijakäynnit seuraavalla koulutusasteella

- Oppilas valitsee tutustumiskohteet oman kiinnostuksensa mukaan.
- Myös myös koko ikäluokan yhteisiä vierailuja.

Yhteydenpito toiselle asteelle

- Opinnohjaaja toimii aktiivisesti yhteistyössä toisen asteen oppilaitosten kanssa.

Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut

- Oppilaalla ja hänen huoltajillaan on mahdollisuus ohjauskeskusteluihin yläluokkien aikana.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjaus

Koulussa toteutettavan ohjauksen tulee tukea erityisesti niitä oppilaita, joilla on opiskeluun liittyviä vaikeuksia tai jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle perusopetuksen jälkeen. Tehostetulla ohjauksella on tavoitteena oppilaan opintopolun jatkuminen peruskoulun jälkeen, koulutuksellisen syrjäytymisen ja opintojen keskeyttämisen ehkäisy. Keskeistä on oppilaan ohjaaminen tarkoituksenmukaiseen paikkaan (oppilaitos, kuntoutus, tutkimus tms.) yhteistyössä ohjaushenkilöstön kanssa.

- Oppilaan tiedot siirretään nivelvaihepalaverissa opinnohjaajan toimesta.

Jälkiohjaus

- Perusopetuksen jälkeistä ohjausta tehdään yhteistyössä perusopetuksen opinnohjaajan ja nivelvaiheen opinnohjaajan kanssa.

3.4 Ohjaus perusopetuksen jälkeen

Työhön tai jatko-opintoihin sijoittumisen seuranta

- Seurannasta vastaa toisen asteen opinnohjaaja.

Ilman opiskelupaikkaa jääneet

- Seurannasta vastaa toisen asteen opinnohjaaja.

4. TYÖNJAKO JA VASTUUT

Rehtori

- luo ohjauksen toimintamahdollisuudet/ -edellytykset
- tukee ohjauksen suunnittelua ja yhteistyötä eri toimijoiden kesken
- järjestää ohjaukseen riittävät voimavarat ja varmistaa, että oppilaiden oikeus henkilökohtaiseen ohjaukseen toteutuu
- päättää vuosittain toteutuvat valinnaisaineryhmät ja laatii lukujärjestykset
- vastaa luokkajaoista ja tekee luokkasiirrot tarvittaessa
- vastaa tarvittavan tiedotuksen järjestämisestä päättöarviointiin ja jatko-opiskelumahdollisuuksiin sekä yhteisvalintaan vaikuttavista asioista oppilaiden huoltajille
- osallistuu tarvittaessa ohjaushenkilöstön ja huoltajien kanssa niiden opiskelijoiden ohjaukseen, joilla on erityisiä vaikeuksia oppimisessa
- osallistuu koulukohtaiseen, yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön
- huolehtii ja järjestää perusopetuksen nivelvaiheessa tarvittavan tiedon siirtymiseen 1.-6. -luokilta ylemmille vuosiluokille
- mahdollistaa työelämään tutustumisen ja työjaksot sekä oppilaille että opettajille
- vastaa ja tarvittaessa tukee koulukiusaamiseen puuttumista
- tiedottaa oppilashuoltoryhmän työstä opettajakunnalle

Opinnohjaaja

- on päävastuussa ohjauksen suunnittelusta, koordinoinnista ja toteuttamisesta
- pitää oppilaan-ohjauksen oppitunnit voimassa olevan ops:n mukaan
- antaa yksilö-, ryhmä- ja pienryhmäohjausta
- osallistuu kutsuttaessa koulun yksilölliseen oppilashuoltoon
- seuraa ja tarvittaessa ohjaa ja tukee oppilaiden koulunkäyntiä yhteistyössä luokanvalvojen, aineenopettajien ja oppilashuoltoon kuuluvien henkilöiden sekä kodin kanssa
- ottaa tarvittaessa yhteyttä oppilaan huoltajaan yhteistyössä lv:n kanssa
- suunnittelee ja järjestää TET-jaksot
- tekee yhteistyötä muiden oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa
- esittelee oppilaille jatko-opiskelu ja uranvalintavaihtoehtoja
- ohjaa ja tukee oppilaita koulutuksen nivelvaiheissa
- konsultoiva rooli

Luokanvalvoja/Luokanopettaja

- on luokalleen se aikuinen, joka huolehtii yksittäisen oppilaan ja koko luokan jokapäiväisen koulunkäynnin sujumisesta
- luo luokkaansa myönteistä yhteishenkeä ja tekee koulun ja sen toiminnan tutuksi oppilailleen
- puuttuu ongelmiin ja ohjaa tarvittaessa
- on säännöllisesti yhteydessä huoltajiin oppilaiden koulunkäynnin edistymisestä esim. kuukausitiedotteen muodossa
- osallistuu omalta osaltaan valvontoihin
- seuraa oppilaan menestystä yhdessä muiden opettajien kanssa

- kontrolloi ja selvittää oppilaiden poissaolot
- huolehtii koulun asioiden tiedottamisesta oppilaille ja tarvittaessa koteihin
- huolehtii, että oppilaiden rangaistukset tulee suoritettua
- tekee yhteistyötä rehtorin, opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja oppilashuoltohenkilöstön sekä kodin kanssa luokkaansa tai yksittäiseen oppilaaseen liittyvissä asioissa
- osallistuu tarvittaessa koulun oppilashuollollisiin kokouksiin

Aineenopettaja

- huolehtii oman oppiaineensa opiskelutekniikan ohjaamisesta ja monipuolisesta opetuksesta
- kertoo oman oppiaineensa opiskelun tarkoituksesta, opiskelupaikoista ja tarpeellisuudesta sekä käytännön sovelluksista
- arvioi säännöllisesti oppilaiden edistymistä ja ohjaa tuen tarpeessa olevat tuen piiriin
- huolehtii, että oppiaineen hylkäämiseen liittyvä varoitus annetaan ajallaan
- informoi ajoissa luokanvalvojaa ja opinto-ohjaajaa oppilaan opintomenestymisen muutoksista
- merkitsee poissaolot ja muut merkinnät poissaolokirjaan/wilmaan
- tekee yhteistyötä luokanvalvojan, opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja oppilashuoltoryhmän kanssa
- huolehtii, että luokanvalvoja on tietoinen oppilaalle annetusta rangaistuksesta
- kannustaa erityisiä lahjakkuuksia
- järjestää oppiaineeseen liittyviä vierailuja mahdollisuuksien mukaan

Erityisopettaja

- antaa osa-aikaista erityisopetusta oppilaalle, jolla on lieviä oppimis-, keskittymis-, ja/tai sopeutumisvaikeuksia ja joka tarvitsee tukea oppimisvalmiuksiensa parantamiseen
- antaa samanaikaisopetusta yleisopetuksen ryhmässä
- osallistuu koulunkäynnin tuen pedagogisten asiakirjojen laadintaan yhteistyössä oppilaan, huoltajien, aineenopettajien ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa
- tekee yhteistyötä luokanvalvojan/luokanopettajan kanssa oppilaan oppimisen tukemisessa
- seuraa tukea tarvitsevan oppilaan opiskelutilannetta, antaa henkilökohtaista ohjausta ja tekee osaltaan yhteistyötä huoltajan kanssa
- osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön

Kuraattori

- perustehtävänsä mukaisesti tukee oppilaan koulunkäyntiä, tukee ja edistää oppilaan sosiaalista hyvinvointia sekä ennaltaehkäisee ongelmien syntymistä ja puuttuu havaittuihin ongelmiin
- toimii tilanteissa, joissa tarvitaan erityistä apua ja tukea oppilaalle tai oppilaan perheelle ja kun opettajalle tai koulun muilla aikuisilla herää huoli oppilaan pärjäämisestä
- toimii konsulttina ja asioiden selvittäjänä eri osapuolten välillä
- toimii sosiaalialan ammattilaisena koulussa, työaluetta mm. poissaolot, koulumotivaatioon liittyvät pulmat, kriisitilanteet, epäsosiaalinen käyttäytyminen (yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa)
- antaa keskusteluapua, kun oppilas tarvitsee aikuista kuuntelijaa ja keskustelijaa
- tukee oppilaan koulunkäyntiä keskustellen oppilaan ja tarvittaessa hänen huoltajiensa kanssa sekä on tarpeen vaatiessa mukana palavereissa

- arvioi oppilaan kokonaistilanteen ja ohjaa tarvittaessa oppilasta eteenpäin avunsaamiseksi
- osallistuu oppilashuoltotyöhön ja sen toiminnan kehittämiseen

Oppilaan tulee päästä kuraattorin luo viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä, kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana työpäivänä.

Oppilaan käynnit kuraattorin luona ovat vapaaehtoisia.

Koulupsykologi

- perustehtävänä on oppilaiden koulunkäynnin ja psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen sekä ongelmien ennaltaehkäiseminen yksilö- ja yhteisötasolla
- tarjoaa oppilaalle keskustelutukea, jolla pyritään löytämään välineitä mm. itsetuntemuksen ja elämänhallinnan, motivaation sekä sosiaalisen selviytymisen lisäämiseksi
- tekee tilannekohtaisesti monialaista tiimi- ja verkostotyötä ja yhteistyötä huoltajien kanssa
- neuvoa ja antaa tukea oppilaan oppimiseen, jaksamiseen, keskittymiseen ja psyykkiseen kehittymiseen liittyvissä kysymyksissä oppilaita, oppilaan huoltajia sekä koulun henkilökuntaa
- osallistuu oppilashuoltotyöhön ja sen toiminnan kehittämiseen

Toisen asteen opinnohjaaja

- tekee yhteistyötä yläkoulun opinto -ohjaajan kanssa nivelvaiheissa
- osallistuu yläkoulun vanhempainiltoihin tarvittaessa
- toteuttaa IE-ohjausta yksittäisille oppilaille ja pienryhmille
- vastaa lisäopetuksen toteuttamisesta Keuruun yläkoulussa
- seuraa peruskoulunsa päättäneiden nuorten sijoittumista ja ohjaa tarvittaessa
- kerää tilastotiedot jatko-opintoihin sijoittumisesta (laskentapäivän 20.9. tilanne)

Koulunkäynninohjaaja

- tukee opettajan kasvatus- ja opetustyötä opetustilanteissa avustamalla erityistä tukea tarvitsevaa oppilasta opettajan ohjeen mukaan joko luokkatilassa tai joissakin tapauksissa muussa ennalta sovitussa opetustilassa
- tukee opettajan työtä opetustilanteissa olemalla toinen aikuinen silmä- ja käsipari huomaamaan oppilaiden avun tarvetta ja käytännössä heitä avustamaan opettajan ohjeen mukaan hänen apunaan tarvittaessa
- on opettajan apuna varsinkin pienten koululaisten osalta käytännössä valmistautumisessa esimerkiksi hiihto- tai luistelutunneille varusteiden suhteen

Muu henkilökunta

- tukee ja toteuttaa koulun kasvatustavoitteita
- osallistuu koulun sisäiseen kasvatustyöhön
- tiedottaa havaitsemistaan työympäristöön ja oppilaiden käyttäytymiseen liittyvistä epäkohdista niistä vastaavalle henkilölle
- vastaa toimenkuvansa mukaan koulutyön sujumisesta

Tukioppilas

- luo iloista ja kannustavaa ilmapiiriä oppilaiden kesellä
- toimii ”silminä ja korvina” oppilaiden joukossa ja viestittää tarvittaessa havaintojaan koulun aikuisille
- tukee 7.-luokkalaisten ja uusien oppilaiden sopeutumista yläkouluun
- edistää omalta osaltaan oppilaskunnan ja opettajien yhteisöllisyyttä

Koti/huoltajat

- vastuu oppilaan arjen huolenpidosta: riittävästä levosta, täysipainoisesta ruoasta, sopivista harrastuksista sekä arjen toimivuudesta huolehtiminen
 - vastuu oppilaan kasvatuksesta, perusturvallisuudesta ja koulunkäynnistä
- huolehtia omalta osaltaan toimivan yhteistyön sujumisesta ja rakentamisesta kodin ja koulun välillä

5. MAAHANMUUTTAJIEN OHJAUS

Valmistavan opetuksen opettajat vastaavat oppilaidensa ohjauksesta tämän suunnitelman mukaisesti. Luokan- ja aineenopettajat ottavat ohjausvastuun omalta osaltaan maahanmuuttajaoppilaita integroitaessa tai heidän siirtyessään valmistavasta opetuksesta ns. perusluokkaan. Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä käytetään tarpeen mukaan tulkkeja apuna.

6. MONIALAINEN VERKOSTOTYÖSKENTELY

Yhteistyö monialaisissa verkostoissa toteutetaan kunnassa luotujen suunnitelmien puitteissa, mm. Lasten ja nuorten Keuruu, Hyvinvointisuunnitelma.

7. ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Vuosittain seurattavia indikaattoreita, jotka kuvaavat ohjauksen tilaa ovat:

- Perusopetuksesta suoraan toiselle asteelle siirtyneiden %-osuus (todellinen siirtymä, tilanne esimerkiksi 20.9.)
- Opiskelupaikkaa vaille jääneet perusopetuksen jälkeen (määrä ja %)
- Vaille peruskoulun päättötutkintoa jääneet osuus ikäluokasta.

Muita käytettäviä mittareita ovat toteutuneet koulutukset, osallistujat koulusta koulutuksiin, koulutusten kohderyhmät, kattavuus ja palaute koulutuksista.

Keuruun kaupungin perusopetuksessa ohjauksen erityisinä kehittämis- ja arviointikohteina ovat seuraavat asiat:

- **v.2016–2018:** Eri kulttuuritaustan omaavien oppilaiden/opiskelijoiden ohjauspalvelujen kehittäminen
- **v. 2019–2021:** Seutukunnallisen / alueellisen yhteistyön kehittäminen